Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Arbaʿah ha-ṭurim

Ṭur Even ha-ʿezer - hu ha-ṭur ha-4. me-arbaʿah ha-ṭurim

Yaʿaḳov ben Asher
רשא וב בקעי

Ṿin, 5573 = 1813

חיק

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8679

Visual Library

בדרך אם אפילו יכול לשמש עמה מוטל עליו להוליא סילוקין מני לקלקול לומר
אלו קייתי יודע שתהא לה תקר קייתי פוסלא מלגרש ומחזיר שתקא מתוקר וסלרכתי
בזה אע"ג דלא קי"ל כר"מ עמוה דר"ל לר' חביל בן אנטיגנוס לפי שהיו של קרב ז"ל
שהוא סוגל לדברי חכמים אמי סיכא שנבדקה ג"ם ומלאה עמה יוליא כמו שכתוב
בסמוך בס"ד עכ"ל ומ"ש רבי' ועוה"ר ליגשא
לאחר כמו שפירשתי פה' כדם בספר י"ד
בסימן קס"ו בן כתב גבי רואה דם שחתת
חשמים ומשם יש ללמוד לאשה שסוליאה
צעלה מעוה דמין לה ושם שסיא מוקלת
ליגשא לאחר ומ"ש ומם שמעה ב"מ ולא
מלאה דם כת' רב אלעם שסיא בכל הגשי
בכל מקבאר בסמוך ומ"ש בשם הר"אם וכן
מ"ש בשם הרמב"ם בתשב"ם בתרוב' בטו' י"ד
סי' קס"ו: ומ"ש עוד בשם הרמב"ם בד"א
שסיא' כך מקחלת ביסוליים ומגיא רשוב'
רלת' דם וכו' בסוף ס"ליטו' ודבר זה מבוא'
בכשם מקוטות דאמרינן בסו בשחתשם
בדסו מסם בריש בתובות ובפ' המדיר מני
תקן סיו בם מומין ועודם בגיא אביים שהב
נריך להביא ראיה ? שמבשתרסם סיו בם
מומין אלו ובשחתשם שדהו בתוב בתובו
הר"מ שבסוף • תשובות הרב"ם ברוח דרוש דם
שחתת הקמים אין לה תקנה ליאחר עם
בעלה אלא תתגרש לאחר ואסור לשבשות'
דמיטו' שמא יבא עליה ונקלקל כן מדברי
הרמ"ב' ואע"ג דברים שבחים גבי אשה לאו
לגיכוסין עומדת כת' ר"י דאפי' זינת' יכול
להיות שתתיו ובשמעו בשפה' שאני אתם
דיכ' לאיתם כולי האי שמא יבא עלי' דכיון
שיבתם שתתיו פוגא אותם ומשום בעיכו
ומיטו כ"ל דסכ' עד כל זמן שאינו אשה אסן ליש
אחרת ורוצה לשברו' ע"י אלים ובפר' אחת
ולא יבא אלא אלא בעדים אין לרי' לגרש
אם אינה בלה מחמת שעבה אבל אם לא
ליגשא אשה אחר אז יוליא ויתן כתוב' עכ"ל:

שלעולם לא תשמש בלא בריקה וכ"כ הרמב"ם וכתב עוד בד"א
שהיתה כך מתחילת נישואי' ומביאה ראשון' ראתה דם אבל אם
אירעה לה חולי זה אחר שנים' נסתחפה שדהו לפיכ' אם בעל פעם
א' ולא מצא דם ואח"כ חזרה להיו' רואה בכל עת תשמיש יוציא
ויתן כתוב' ולא יחזיר עולמי' וכן כל אשה שנולדו בה מומין אחר
שנשאת אפי' נעשי' מוכת שחין אם רצה לקיים יקיים ואם רצה
להוצי' יוציא ויתן כתוב' כ' א"א הרא"ש ז"ל האו' על אשתו שאינה
ראוי' לאיש והיא אומר' שהיא ככל הנשי' דבר זה ידרוק ע"י נשי'
הנונו' וכשרות אם הן אומרו' שאינ' ראוי' לאיש אין לה עליו לא
כתובה ולא תנאי כתוב' ואם הם אומרו' שהיא ראויה לאיש הרי
היא ככל הנשים ובר זמן שלא נברקה אינו חייב במזונות ה
נמצאו עליה מומין או נדרי' תצא בלא כתובה אפי' נשאת סתם
ולמעלה בהלכו' קידושין פירשתי באיזה מומין ונדרי' איירי ודין
הכתוב' בנשא אשה ושהת' עמה' שנים ולא ילדה וכן דינ' בענין
הכתובה אם אח"כ ניסת לשני לשלישי ולרביעי יתבאר לקמן
בע"ה בסוף הלכות גירושין בסי' קנ"ד:

קיח תקנת הנישואין של קהל טוליטולה ותשובות שהשיב עליה א"א בשתמות האש' תחת
בעלה והניח' ממנו זרע של קיימ' בין שיהיה בן או בת שכוונתינו
בזרע של קיימא שיהיה אותו הזרע בחי' האם ואחר פטירתה ל'
יום שלימים או יותר מכל מה שימצא מעזבונה שהוא מבנרים
שלה או קרקע נדונית' או קרקע קנוי בשמה יחלוק אותו הבע' עם
אותו הזרע לחצאין בשו' ואם לא הניח' זרע של קיימ' כמו שזכרנו
(ה) יהיה כל מה שביארנו מענינ' עזבונה הנמצאי' בעין בין הבעל
ובין הזוכים בירושתה זולתן ויחזור החצי הנזכר ממנו שהיה לו
לירש מן הרין לאשר יהיה לו דין קדימ' בירושתה משאר יורשי'
אם היה הוא נפטר בחייה ונחשו' אז כאלו היה נפטר בחיי' לענין
שיזכה הזוכה בירושה' בחצי' מה שמצא שנשאר מעזבונה שהוא

ר"מ

(ה) בשמוש' הלאם כלל ר"ם לאם נאו הרבים ואומרים כולם הבשם זכר קיימת וסנעל תו' בסבריתם ותה"ב אם מזכר ובסוף יוכם זכרו על יוכלי הלשם לבניית ראי' ולקנן סי' זכ בסב סעוד בקם' זו ונן קוש נבמו' הרבא"ם סי' הקקש"ן ות"ם אם מה אין ל"מם דינו ותכן בם גזה נבמון בשטרי (ו) ובכם אהנו' כלל ליס סי' ו' אם הוא של בחייב יכלם בחיינ בחיינ ותה"ם ותנוקו אם שבאלר ובעבל נתנן בשנוים בם סמיב בחינו ולדי נמי בבר ותמר לא נבחר אלא כך ונן עכ"ל:

עיקר נדוניתה ומה שהכניסה לו בנשואיה קרקע או מטלטלי וישאר לו החצי השני וחבריב' וצרכי קבורת' עליו אם יש לו ממון מלבד זה
ואם אין לו ממון זולתו יוציאו החלה מכלל הממון התבריבי' (ו) וצרכי הקבור' ותהיה החלוק' בשאר הממון כמו שזכרנו ואם יש לה אז אם
בחיי' ויתבאר באר היטב שאותו ממון שהניח' הוא ממה שהכניסה לה האם ומיה שנתנ' לה בנין שתהיה אלמנ' או גרוש' מלבד שהכניסה
כבר לבתה בנישואי' קרקע שלה או בנדי' שקנתה ונכתב בכתובת' שנתחזקה לה מה שנתנ' לה פלוני' אמה או רמז זה הענין בענין שיתברר
בירורמספיק שאותו קרקע היה של האם או אותם חפצים נתנה משלה ונפטר' אח"כ הבת תחת בעלה בלא זרע של קיימא כמו שביארנו
יחזור חצי כל מה שימצא שנשאר מכל זה לרשו' האם שנתנת' והכנים' לה ולא יטרוף אותו מי שאין לו קורב' עם האם מיורשי הבת ות שאר
הקבור' מכלל הממון כמו שזכרנו זהו ענין התקון במה שימצ' שנשאר בעין מכון האש' ברשו' הבעל בין קרקע בין טלטל ואפי' אם כבר יצא
אותו קרקע בשיעבו' או בהברח' ממנו שלא בקנין האש' אין לחוש לכל מה שעוש' מזה אלא שיגמור בו זה התקון • וזהובקרק' ובבגדי' וחפצ ם
שיהיו נראין בעין אבל מה שאינו נמצא מהבגדי' והחפצי' והתכשיטין והזה זנעלם עינו ונחש הבע' שהבעלי' ? דין זה הזוכ' בחצי ע"פ זה התקון
ממנו שיביאנו לידי שבוע' חמור' שישבע שלא הבר' שום דבר מהם לאחר פטירת' ולא בחיי' אלא מה שהיה' במצותה ומרצונ' ושלא החליף
ממנו שום דבר שהוא נשאר ולא יתעולל בזה שום עלילה שיתבוון בה להפקיע זכות יורשים והזוכ' כמו שזכרנו מזה התקון זהו במה שיתן
בנישואי הבת או מה שתקנה לעצמה ובשמה ממומנה אבל מה שיקנ' הבעל מממונו בגדי מלבוש וכהלי והכשיטין שלה הוא ראוי קודם
לזכות בה כשנפטר' ויקחנו כולו לבדו בין שהניח' זרע בין שלא הניח' בין, שהיה לה אז אם או יורש או לא יהי' לה ואין הובעין מהבע' לפרוע
מה שיכתוב על עצמו לאשתו מנכסי נדוני' לפי שרוב בני אדם כותבין עליהן יותר ממה שהם נוטלי' וכוונתם דרך כבוד ואין לו עיקר ואשר
יהיה ממנו בוראי ויכתו' אותו על שטר ויזקוף לה בו ממון על עצמו בכתוב' אינו חייב באחריותו כשנפטר בעודה תחתיו אלא יתבעו ממנו
הנמצא מהנדוני' האמיתית קרקע יהיה או טלטול ואין לחוש למה שנכתב מזה בכתובה וכשיפטר הבעל בעודנו נשוי עם אשתו והוציאה
שטר כתוב' כדין כל אלמנה אין לה לגבות מה שיתקיי' לה מסכום כתובת' אלא ממחצית מה שהניח מנכסי' קרקע או טלטל וישאר החצי
משוחרר משיעבוד לזוכה בירוש' בעלה בין שהיה מצוי בין שאינו מצוי ואין לה רשו' שתגבה יותר מסכו' כתובתה מהחצי בלב' בין שיספיק
בין שלא יספיק זה בממונו ובקנינו אבל ממון נדוני' ומה שהכנים' לו או מה שנפל לה בירוש' מקרקע לאחר נישואיה או מה שקנתה ממנו
בשמה ומת בעלה יחזיר כולו בעינולה לבדה כי אין זה התיקון אלא במה שירוע שיהיה מממון הבעל וקנינו והתבריבין וצרכי הקבור' יהיה
מכלל ממונו ואז תקח האשה כתוב' מחצי ממונו וישאר החצי השני ליורשיו ואם יצא באותו החצי שיהיה ליורשיו שטר שיעבו' או הברחה
בקנינו שלא בקנין אשתו יגבה אותו בעל השיעבו' ויטול השאר היורש ואם תהיה אותו ההברחה מקודם לכן ויתקיים יזכה ג"כ בו המוציא
אותו שטר ואם תהיה אותו שיעבוד או הברחה שיצא בממונו בקנינו ובקנינה יוציאו תחילה אותו שעבוד מממונו ויפרישו אותו קרקע
? המוכרח מנכסים ולזוכה בו ומה שישאר אחרי כן תטול היא ממחצ'יתו ? מה שיהיה לו מסכום כתובה וישאר החצי השני ליורשיו מי שהיא
תובעת לבעלה לגרשה ויצאו הגירושין ממנה אין לה מן הדין לגבות זולתו מה שהיא טוענת ויתברר מסכו נדוניתה ולא נחוש למה שימצ'
כתוב ממנה בכתובה כי רוב הכתובו' נוהגין בהן להוסיף על מה שיטול הבעל ולא יחוש הבע' לכתו' ולהוסיף על עצמו מה שלא קבל לענין
שתשא' נשוא' עמו ולא תבקש גירושין ובענין כזה אמרו חכמינו ז"ל כי ב' לה אדעתא למיקם קמיה אדעתא למיפב לא ב' לה ויחזור
אז בזה להשביעה שבועה חמורה בענין זה על סכום מה שהכניסה לו בוראי ושלא נתנה רשות למכור ממנו שום דבר ולא אבד עינו במה
שנלבש אן נתקרע אז יפרע וכל מה שאבד עינו בלובשת ובהשתמ' בו אין על הבע' אחר' ותו כשתתב' היא הגירושין ואם הבע הוא הגירושין
אינו יכול לגרשה אלא לרצונ' או לאחר שיפרעלה כל סכום וכתובת' עיקר ונדוניא ותוספת ומתנת כתובת' בין שתהא הנדוני' אמיתית או
לא והנמצ' בכתוב' זהב ממכע והיא תובעת הגירושי' תבהו בשבועת' שהוא אמת ולא נכתב דרך כבו וששאלת אלמנ' שיש לה לחלוק עם
יורשי בעלה בכח התקנ' אם שמין מה שעליה תשו' כל בגדי שבת שמין לה ? אבל בגדי רגל אין שמין וששאלת ראובן גירש את אשתו סמוך
למיתת' ותובעה כתובתה ומתנתה כי אומרת גרושה אנכי והתקנ' אינה מדבר' אלא מאלמנ' והיורשים אומרי' כי לא נתן לה גט אלא שלא
הזקק ליבם ולא שתגב' כתובת' תשו' ? אין בדברי היורשי' כלום כיון שנתן לה גט ומאי זה טעם שתהיה מגורשת זכתה בכתובתה שלא הטיל

ד"מ

(נ) וכן כו' ופסקו' פרקים בלב מ"ת סי' ס' וסעיפים כ"מ סימ' רין דינולם נם נסדיל ונ"ם: ונמסקי"ל סי' ע"פ ההכוסקיו עיתרין ריחלוקי' נכו ונ"ם (ד) ונמנו נם סדנר סכו' סכיולם יכול נסבנ מיכו לם סיה נבלמנו נחנם הכדנינ ודלמם נמחול סלכו' ולדם ומ"ם לנינכ מסכוים עכני מדל"כמחנ' דחי נלחו סכי חנכם כ"ולי מנם מחנכנ ונכמנ נם מנסנ נים מע"ם דנל ינל נכנוס מנם נלת נחנ נחי מנ"ם

סעוך למיתתו ותובעת כתובתה ותתקיים וכו' וסיורסי' אומרים כי לא נתן לה נכס אלא אלא מזקק בינם ולא שתגבה כתובתה כלו' ואין רוצים ליתן לה אלא חצי הנכסים כמו שהיה התקנה שיתקנו הנכסים בין האלמנה ויורשי המת: גם תסובה זו היא בכלל כ' סי' י' וכתב ס"ל יסודם בנו בתסובה לחובן מת וסוליים אחתו נגוס וכחובתה לנבות בטעמה שתגרש קודם מיתתו הרגה וכם אומרי' אלא תנגה אלא חצי הנכסים כיון שהיתה מחזקת נמותו ונתחבלה עליו הרי היא כדין כל האלמנות הדין עם הש"ח אלא עמתה אלא לבדיה הנכסי' מהש"ח כי לעולם לא יצא עליה קול גירושין ושבה תחתיו כאשה עם בעלה ומעמתה מחייו ובמותו וגם נתחבלה עליו בדרך כל האלמנות ולא דמי להסות עובדא דערכין הסות דחנין נכסים ונירש אחתו וכו' דהתם היו הגירושין ידועים ואין לחוש שהיו הערמה אבל כאן אלא יצא עליה קול גירושין ודאי לבדרתה נעשה ועוד אחי' נאמ' שתגרש בגוט זה לריכה לבניה לחיים נתן אחי לבדרתה כל מי' רש"י נבי לגוס תקנו אחן בגוטין ואע"פ שהחוס' מולקין עליו בגוט כזה שיש כחוב סוכחו ביו' כתיבתו תביה וכבי' לחי' לדבר: וששאלת בענין התקנה שכל אלמנה שתבא לחלוק עם יורשי המת שתהיה יד היתומי' על העליונה וכו' גם תסובה זו בכלל כ"ס' ט' ווש ט"ם בשפרי דבי' שכתוב בשם ואיתה מזונה מנכל בעלה ולריך לגביה ולא איתה מזונה מנכל בעלה: ושאלת אם שמת בעלה ויבו עליו חובות לנוים וכו' כלל פ"ז סי' ד': ושאלת לחובן מנכסן בית לשמעון ונתן לחובן ואיה עליו כתובה אשה וחובנ' בחובתה וחורידוה ב"ד בחלי נכסי המת בכח התקנה וכו' כלל כ"ה סי' ד': שאלה ילמדנו רבי' הסכימו קהל מולינה שכל אלמנה שתבא לחלוק עם בנים שתהיה יד היתומים על העליונה וכו' בכלל הארכה סי' ז': שאלה ושאלתה בענין התקנה שהאלמ' וחיורסי' חולקים כל עזבון המת ויצא על המת שטר חוב מאוחר לכתובתה אשה וכו' ב"ז בכלל ז' סמ' סי' ח': ושאלת עוד בענין התקנה אם לא הביא בנים ובנות ותבא האלמנה לחלוק עם יורשי המת תוליה הנכסים בעל ב"ח בעל ס"ר יסרב בענין בי' תקנת מולינולה לענין זה ומבואר אם בתחלת הנכסים האלמנה אלא בתב כן אל' לפי לשון תקנת מולינולה וכמו שדקדק אם מדברי התקנה הנ': ומ"כ אין לנעוד מזה לתקנה אחרת שהיה כתובה בחוקו הנגון וכ"כ ס"ל שלמה בן הר"ם בר לחת מקומות בים לשון תקנה אחת תמות אחת בחיי בעלה יחזיר מתלת הכתובה ליורשים אם אותו מתלת אחת לבתה אם בעל אחרת לבעל הנעלם וסוליה הבעל אחר מחילה מזה הים קיים: דבל בלבדי אמנו יכולין לעשות לבעמיד האחלה בתקומה אנו עושים עכ"ל מיסו סיכת הכתובה בתנאי אע"מ כן נתן לם הנתן הנדוים אין בידה לחלוק (נ) ולענין אם בנמת" והתנית אם הבעל סיכתוב שיוכל לחלוק אחיו אלא עיין בתקנו הרמב"ם סי' תעב"ח (ד) ומ"ש ולאי אם היתה מתנת מעכשיו ככסי' לבעל וכו' היתה המתנ' קיימת וכו' ב"ז בכלל הנ' בסופו ובסי' נ"ג כ' בתב אחי' זוכ' הכתבתי בענין התקנה אלא בענין זה אם היתה האשה יכולה לבטל התקנ' ואין לבעל כל הנכסים לחלוק אם בר היה כנגד התקנ' אבל הם אמוחלת מעכשיו ולבעלה אין דבר זה מונע בתקנה כלום ותתילתה מתילה ע"כ * וכ' בכלל מ' סימן ג' בנתחל על אחת בתקנה בלומת ס"מ הנרם לרחל בתה ולא עדעד לחובן בעלה בדבר וכ"ח אל לחובן בת לנבות חובו מאחתו אלא לפי שלחובן יורש את אחתו ואין כח בתקנתה לבטל ירושתו ובתת טוענת שכיון שנתנו לחובן נולאתה ובתה בתקנה קיימת ובסיב בהדין עם הבעל חוב: שאלה רחל בתיים בפוחה ולא בת אחת ונתה ולוחה בתקנו בעל' אחי נכסים וכו' ולוחה עוד אחת תמות בתה קודם שתגבה מיסיו נכסים לאחות רחל וכו' בסוף כלל מ': ושאלת על תקנת מולינולה שבבת יורשה אחי הבחנים אם יכול ב"ח אל אחי אם הבת גיקה מנבת מאחר בסיו יורבת אחי וכו' כלל כ"ה סימן ג': שאלה ילמדנו רבינו לחובן אמר לעדיה

*ב"ח וכתב' בתב"ם בתבונים אלה בתנים ובבונים בתחי' תמות בית אלא זנא יחלוק בות עם יורבים ולחה"נ בתוים לו בנ נכס "מסיו" ונאחר מיתם ותתם בנאי בתחבון מנשל אם בתחבון ובי"ב בס"ם אם בתנים נתם ני לחיב אחר תם בתחני בנבל לבפסיד מבתנוק בתאוי ניוים נדין בתקנה קיימת:

סון

תנאי בגט על תנאי שלא תגבה כתובתה: וששאלת בענין התקנה שכל אלמנה שתבא לחלוק עם יורשי המת שתהיה יד היתומים על העליון' או יתנו לה כתובתה או חצי הנכסי' ומת ראובן והניח אלמנ' ובת ושהתה האלמנ' חצי השנה קודם שתבעה כתובתה ולא היתה ניזונ' משל בעלה ועכשיו תובע כתובת' ומזונותי' שכך התנ' לי בעירה שאהיה נזונת מהנכסי' כל זמן שאתעכב בשבילו וקרובי המת טענו שכיון שביד היתומי' לסלקה מכתובת' אברה מזונותי' תשו' לא אבדה מזונותיה שהם תנאי כתובה שתקנת הקהל אינה יכולה להפסיד לאלמנה מזונותי' שהם תנאי כתוב' אלא שתקנ' הקהל היא לתועלת היתומי' לענין זה שאם כתובת' מרובה שיכולה לסלק בחצי הנכסים ואותם חצי הנכסי' היינו הכתוב' וכל זמן שלא תבעה כתובת' יש לה מזונו' וששאלת אשה שמת בעלה והיו עליו חובו לנוים ובאו לגבות' מקרקעותו והלכ' האלמנ' ופרע' אות' מנכסיו כדי שלא יזלזלו במכירת הקרקעו' ועכשיו תובעה לאפיטרופ' של היתומי' כיון שאין על' לפרוע חובו של בעלה שיהן לה מחלק היתומים כדי חצי מה שפרע' בחובו' הנזכרות ואומר שעשת ע"פ אחד מזקני העיר ויש לה מזה ערי' וקיום והאפיטרופא או' שאין לו לפרוע לה כלו' כיון שלא אמ' לה שום אדם לפרוע החובות תשובה אם הדבר ידוע שהיו לנוים שטרות על בעלה ורצו למכור הקרקעו' פה עשתה האלמנ' שפרעה החובות פדי שלא יזלזלו הנוים במכירת הקרקעות אע"פ שלא. עשתה ע"פ ב"ד כיון שהיתומי' היו סמוכים אצלה הויא כאילו נתמנית אפיטרופא עליהם ויש לה לעשות תועלת היתומי' בלא ב"ד וששאלת ראובן משכן בית לשמעון ומת ראובן והיה עליו כתוב' אשה והובע' כתובתה והורידוה ב"ד בחצי נכסי המת בכח התקנה ובאה להוציא את שמעון מחצי הבתים הממושכנים בידו בכח התורדה שהורידוה ב"ד בחצי נכסי ראובן ושמעון אומר שאין זכות כתובתה חל בחצי הבת' כיון שהיו משועבדים בידו המת הניח בתים אחרים בני חורין והזכות שיש לה תגבה מבני חרי שאין לה לגבות מן המשועבד' כל זמן שיש בני חרי תשובה יראה שהדין עם שמעון כיון שנמצאו לראובן נכסים בני חורין לפרוע להם לאלמנה חצי נכסי המת שהוא פרעון הכתובה לפי התקנה שתקנו שלא הבטל כל בכתובת' אלא חצי נכסי המת והוא פרעון כתובתה לא היה להן לב"ד להוריד' לנכסים משועבדים כיון שהיו למת נכסים בני חורין שתגבה מהם אלמנתו חצי נכסי' כי אין התקנה כך שתגבה חצי כל הקרקע וחצי כל המטלטלים אלא שתגבה חצי נכסיו והוא תחת גביית כתובתה הילכך אין להנכות מנכסים משועבדי' במקו' שיש בני חורין הלכך הורידו שהורידו ב"ד לאלמנה לבית שמשכן ראובן לשמעון לא היתה בלום ותגב' האלמנ' משאר נכסי המת כנגד סך הממון שהורידוה באותם הבתים והבתי' ישארו ביד שמעון עד שיפרעו יורשי ראובן לשמעון דמי המשכנות כך יראה הדין מדין ההלכה אמנם באו לפני סופרי העיר ועדי' ואמרו שכך נהגו העולם ע"פ התקנה ליתן לאלמנ' חצי הנכסים חלק בחלק בכל הנכסים קרקע וטלטול כל דבר ודבר חצי' ואמרתי אם כן יעשו כמנהגם ויתנו לה גם חצי הקרקע המשועב' לשמעון: שאלה ילמדנו רבי' הסכימו קהל מילינא שכל אלמנ' שתבא לחלוק עם בני' שיהיה יד היתומים על העליונה או יפרעו כתובת אמן ומתנתה או יחלוקו עמה לעולם שתהיה יד היתומים על העליונה לתועלתם כגון שאם היו הנכסים מרובים יפרעו לה כתובת' ומתנתה ואם היתה כתובתה יתרה על הנכסי' שיחלקו עמה עכשיו מת ראובן והניח בני' ובנו' והיה עליו שטר חוב מאלף זהובי' לשמעון ועמד לאה אשת ראובן והשיאה הבנות ולא מיחו בה היתומי' והיתומים לא גילו דעתם אם היו רוצים לפרוע כתובת אמן או אם היו רוצים לחלוק אבל אומדן דעת היה שקודם יצאו לחלוק כיון שהכתובה יתרה על הנכסים עכשיו מתו היתומים ובא שמעון לתבוע שטר חובו שהיה לו על ראובן וטען שיפרעו לו חצי הנכסים עמדו היתומו' ואמרו אין אנו רוצות לחלוק עם אמנו אלא היא תטול כתובת' ושמעון אומר כיון שהיתומים לא גילו דעתם אלא סמכו על התנאי' אנן סהדי דניחי להו כדי שיפרעו חובות אביהן טענו היתומי' אנו במקום אחינו קיימינן וכי היכי שהם היו יכולים לוחר גם אנחנו יכולות לוחר: תשובה מה שכתבת שהברירה תלויה ביד היתומים אם יצאו יחלקו עם האלמנ' ואם יצאו יעמידו הדבר על דין תורה שתטול האלמנה כתובת' והם יטלו המות דבר ידוע הוא שלא יעקר דין תור' ממקומו עד שיאמרו יורשי' רוצים אנו לחלוק ולא שייך הכא אומדן דעת לפי שכך התקנה שלתועלת היתומים תקנו שיכולים לסלק האלמנ' בחצי הנכסים וכל זמן שלא סלקוה נעמידנה על דין תורה והרי מתו הבנים ולא סלקוה והבנות ששומדות במקו' אחיהן לירש אומרות שאין רוצות לסלק אמן ומי יסלקנה ועוד אדרבה אומרנא דדעתא הוא יות' שהבנים היו הפצים שתטול אמן הממון בכתובתה ממה שיטלם ב"ח אחר וזהו לפי כח שכתבתם שהברירה תלוי' ביד היורש' אם יצאו לחלוק עם האלמנה או אם יצאו יתנו לה כתובתה אבל בעיר הזאת אין התקנה כך אלא אם כתובת' מרובה מחצי הנכסי' ממילא כל חצי עזבון של היורשים וב"ח נובה ממנו חובו ואם יאמרו היורשי' תטול האלמנ' כל כתובתה אין שומעין להם שאלה וששאלת' בענין התקנ' שהאלמנ' והיורשים חולקים כל עזבון המת ויצא על המת שטר חוב מאוחר לכתוב' אשה והאשה לא שיעבדה עצמה באותו שטר אם יפרעו אותו מתפיסת הבית קודם חלוקה או אם יתנו לאלמנה חצי כל עזבון המת ומחלק היורש' יפרעו החוב: תשו' אחר שאין דבר זה מפור' בנוסח התקנ' יד התקנה על התחתונה כי התקנה באה להוציא מד"ת שהדין נותן שתטול האלמנ' כל כתובתה הלכך אמרי' מסתמא כך היתה התקנה שכל הנמצ' ברשות המת בשעת מיתה דבר שהגוף שלו יחלקו ולא יפתחו חלק האלמנ' כ"יכי' שיעבו שהיה באותו הממון משועב' לאחר כי היכי שאם לא היתה התקנ' לא היה השיעבוד מגיע בה כתובתה כיון שקדם הכתוב' לחוב וגם האלמנ' לא נשתעבד' בחוב ה"נ לא יגיע השיעבוד חלק הראוי לה מכח התקנ' כי התקנה שתבטל חצי הנכסי' היא במקום גביית כתובתה הלכך כל דין שיש לה בגביית כתוב' יש לה ג"כ בחצי הנכסים שנוטלת מכח התקנה

רתקנ׳ הלכך יחלקו כל עובון המת כל דבר שהנוף היה שלו ומחלק
היורשי׳ יפרעו החוב וכן נ״ל שנוהגים פה בטוליטולה וששאלת עוד
יש בתקנ׳ אם לא הניח בני׳ ובנו׳ והבא האלמנ׳ להחלוק עם יורשי המת
תוציא הנדוני׳ שהביא׳ לבעל כמו שהיא בשע׳ החלוקה ושאר הנכסים
תטול האלמנ׳ חצי׳ ויורשי המת נשא׳ החצי ונוהגין שבשע׳ הנשואין
כותב לאשתו שטר מתנ׳ נמור׳ מלבד שטר הכתוב׳ ועתה באו להחלוק
האלמנ׳ ויורשי המת כפי התקנה וטוענ׳ האלמנה שיש לה לקח׳ שטר
המתנ׳ קודם חלוקת הנכס׳ והיורש׳ או׳ שאין לה ליטול שטר המתנה
אלא יחלקו כל הנכסי׳ חוץ מנדונית׳ שתוציא תחילה תשוב׳ הדין עם
היורשי׳ דכיון שכתב בתקנ׳ שתוציא נדוני׳ שהביא׳ לבעלה ושאר כל
הנכסי׳ תטול האלמנ׳ חצי׳ ויורשי המת חצי׳ האח׳ ומאח׳ שהוצי׳ לשון
התקנ׳ כל הנדוני׳ מכלל שאר הנכסי׳ ולא שטר המתנ׳ מכלל החלוקה
קיימא על כל שאר הנכסי׳ כך נר׳ מלשון התקנ׳ ועוד דיר בעל השטר
על התחתונ׳ כיון שבאה להוצי׳ מיד היתומי׳ הלכך לא תטו׳ א״א חצי
הנכסי׳ ששאלת אם האשה יכולה לתת בחייה לבעלה או לאח׳ מי
שתרצ׳ שיזכ׳ אחרי מות׳ באותו החצי שראוי לירש זרע׳ או אחר הזוכ׳
בירושה׳ והאריך הרב׳ בדבר וזה שיצא מכלל דבריו שאין ביד לשנו׳
כלל לתתו לא לבעל׳ ולא לאח׳ ואם נתנ׳ אותו אין מתנת׳ כלום אלא
הראוי׳ לירש ירש ודאי׳ אם היה׳ נותנ׳ מעכשיו נכסי׳ לבעל בענין שלא
היה׳ יכולה לו׳ נחת רוח עשיתי לבעלי היה׳ המתנ׳ קיימ׳ אבל אם נתנ׳
לו מעכשיו ולאחר מיתה׳ אין מתנת׳ כלום ששאלת רחל שהיה׳ נשואה
ולה בת א׳ ומתה וצותה שיטול בעלה חצי נכסיה ובתה חצי׳ האחר
כפי התקנ׳ וצותה עוד שאם תמות בתה קודם שתנשא שיהיו נכסיה
לאחות רחל ומתה הבת ורוצ׳ אחו׳ רחל לזכו׳ בנכסי׳ בחלק הבת בכח
צוואת אחותה ובעלה של רחל שהו׳ אבי הבת או׳ שיש לו לירש את
בתו הדין עמו כי הצואה שצוותה אם הבת שאחרי מות הבת תירש
אחות׳ המכון אין באות׳ צואה כלום אלא האב יור׳ אות׳ וששאלת על
תקנת טוליטולה שהבת יורש׳ חצי׳ הנדוני׳ אם יכול ב״ח של אבי אם
הבת ליקח מהבת מאח׳ שהי׳ יורש׳ החצי׳ או נאמר מאחר שהב׳ אינ׳
יורש׳ א״א מכח התקנ׳ לא חפרע החוב של אבי אמה תשובה דבריך
סתומי׳ אם הנדוני׳ שנתן האב לבתו דבר מסויי׳ כגון קרק׳ שעל שעבו׳
ב״ח עליו לא פקע שעבודו וכיד מי שימצא שעבודו יטלנו ואין אנו
חוששין היא׳ בא לידו ואם אין מסויי׳ היאך יגב׳ ב״ח אינו גוב׳ מטלטלי
בין מלוקח בין ממקבל מתנ׳ אי׳ לא אקני׳ ליה מטלטלי אגב מקרקעי
ואי׳ אקני׳ לי׳ מטלטלי אגב מקרקעי׳ יש למטלטלי דין מקרקעי׳ שאלה
ילמדנו רבי׳ ראובן אמר לעדי׳ הוו עלי עדי׳ בקנין שלם מעכשיו וכתבו
וחתמו עלי בכל לשון של זכות ותנו לאשתי להיו׳ בידה לזכו׳ ולראיה
שרצ׳תי ברצון נפשי ובנוף בריא ועשיתי אחוה עם אשתי שאם חס
ושלו׳ אפטר לבית עולמי קוד׳ ממנה מהיום ולאחר מית׳ עשיתי אות׳
יורש׳ בכל נכסי שקניתי ושאני עתיד לקנו׳ ומהיום הלך פלוני׳ אשתי
וחזיק בכל מה שיש לי בעולם קרקע או מטלטל בנדי׳ ושימוש ערש
רחוק גמור מהיו׳ ולעולם ומעכשיו תירש ותורי׳ ותנחיל ותחסין ותעש׳
הפצה ורצונ׳ בכל מה שיש לי בעולם: ונפטר ראובן לבית עולמו אם
זכתה האשה בנכסיו ולפי שעשאה יורשת ואינה יורשת אלא ב״ח
השוב׳ מה שנתן לאשתו בלשון ירושה אינו כלום כיון שאינ׳ ראוי׳ה
לירש אמנם רואה אני לקיים שטר זה מתוך תיבה אחת שכתוב בה
וחזיק בכל מה שיש לי בעולם ומילת וחזיק היא לשון מתנה וחנן
בפ׳ נכתב לשון מתנ׳ בין בתחילה בין באמצ׳ בין בסוף דבריו קיימין
וקנתה בין מה שיש לו עכשיו בין מה שיש לו אחר המתנה כי בת לה
ושעתיד אני לקנות יש נוהגין לכתו׳ שט״ח לנשותיהן בשעת נישואין
שמתיבים עצמם בסכום ידוע וקורין אותו נדוניא ויכולה לגבותו
בכל עת שתרצה וכתב א״א הרא״ש ז״ל שיש לו דין נ״מ שמנה החוב
ביד בעלה כל זמן שהי׳ רוצה וכשתרצ׳ הנבנו וילקח בהן קרקע והוא
אוכל פירות דכל הנכסים הנמצאי׳ ביד האש׳ היאך שבאו לידה בין
בירושה בין במתנ׳ כולן זכה בהן הבעל בפירו׳ ולא דמי לה דאמרי׳
הנותן מתנה לאשה קנת׳ ואין הבעל אוכל פירו דהתם מיירי שנתן לה
אחר שנשאה שבעין יפה נותנה לה ואינו מתיירא לעצמו כלום אבל
מתנה שכותב לה קודם שישאנה היא כארה משלש׳ שדות שהכנים
לה שום משלו אלא שאותן נקראין שעבוד כתובה ובחוב זה׳ יש לה
יפוי כח יותר שתוכל לגבות בכל עת שתרצה וכשתגבנו יחזור נ״מ
לפיכך אם יש עליה חוב שלותה קודם שניסת גובה ממנו אבל אם
אין שטר הנדוניא עומד לגבות בכל שעה שתרצ׳ אלא לכשתהאלמן
או תתגרש אין ב״ח גובה ממנו ולא אמרו שתמכור שטר נדוניתה
כטובת הנאה שאם תתאלמן או תתגרש שיגבנו הלוקח וטוב׳ הנאה
זו שטל ב״ח בחובו או ימכרו ב״ד לב״ח הנדוניא בטובת הנאה ויעכב
המעו׳ בחובו דכל לגבי בעלה ודאי׳ מחלה שאם היתה צריכ׳ למוכרו
היתה מוחלת אותו לבעל ואטרוחי׳ בי דינא בבדי׳ לא מטרחינן ואפי׳

אם שטר הנדוניא עומד לגבות בכל עת שתרצה אם יש עליה חוב
שלותה אחר שניסת אינו גובה ממנו ואם נתן הבעל לה מתנה
אפי׳ ב״ח שהלוה לה אחר שניסת גובה ממנו וא״א הרא״ש ז״ל כתב
ששאלת ראובן הלוה משות ללאה ושואל מב״ד שינבוה משט׳ מתנ׳
שכת׳ לה בעלה שזה נוסרו היו עלי עד׳ בקנין שלם מעכשיו וכתבו
וחתמו עליו בכל לשון של זכות ותנו ללאה אשתי כך וכך בתים כך
וכך פרדסים ועוד נתתי לה אלף זהובי׳ במתנה גמורה וכו׳ תשוב׳ אם
שטר המתנה כתוב בהלכתו אז זכתה לאה בכל הקרקעות שנתן לה
והן שלה ואע״פ שמנחת לבעל לאכול פירו׳ זה תלוי ברצונה כל זמן
שהיא רוצה וכשתרצה תוצי׳ מיד בעלה קרקע ופירו׳ הילכך אם היה
השטר נכתב בהלכתו ״ היה גובה מן הקרקעות שנתן לה אבל מ״ש
נתתי לה אלף זהובי׳ בשביל מתנ׳ זו לא נוכל להוציא מן הבעל כלום
מדר׳ נתן כי לא שעבד עצמו להתחיי׳ לה כלום אלא שכת׳ לה מתנה
אלף זהובים ולפי לשון המתנ׳ בבר היה בידה כל זה כתבתי לך אם
השטר היה כתוב בהלכתו אבל תורף השטר היה נ״ל שאין בו ממש
לפי שכתוב בו וכתבו עלי בכל לשון של זכות ותנו ללאה אשתי כך
וכך בתים וכו׳ ואין נזכר בשטר שהוא ״ נותן לה כלו׳ אם היו מטלטלין
ונתנו ליד העדים ואמר להם תנו ממון זה לאשתי זכתה האשה דתן
קנזי דמי אבל כיון שלא נתן ליד העדי׳ לא זכתה האשה כי הוא צוה
לעדים אבל הוא לא נתן לה כלו׳ וכן רגילים לכתוב בשטרו׳ הוו עלי
עדים וכתבו וחתמו עלי בכל לשון של זכו׳ ותנו לפלוני׳ להיות בידה
לזכות ולראי׳ מחמת שרצית׳ ברצון נפשי ונתתי לה כך וכך אבל מה
שצוה לעדים ליתן אין זה כלום וששאלתם שמנהג הוא כשהאשה
מכנסת קרקע לבעלה היא כותב׳ לו שטר מתנ׳ והוא כותב לה שט״ח
על עצמו וקורין לו נדוני׳ ואין מזכירין באותו שט״ר הקרקע שנתנ׳ לו
אותו קרקע אם יש לו דין נכסי צאן ברזל או כדין שאר נכסיו תשו׳
יראה כיון שקורין לזה השטר נדוני׳ ויכולין לגבות׳ בכל עת שתרצה
ודאי׳ הקרקע שנתנה לו הרי הוא כשאר כל נכסיו דהיא׳ יתנו ביניהם
שהיא תוציא ממנו החוו׳ שהוא דמי הקרקע ויהיה הקרקע בחזקתה
ששאל׳ ראובן הוצי׳ שטר על שמעון ומצא לו מטלטלי׳ ורוצ׳ לגבותה
והוציא׳ אשת שמעון נדוניתה מוקד׳ לשטרו של ראובן ומנעו מלגבו׳
דמטלטלי׳ וטוען ראובן שכיון שתגבי׳ מטלטלי׳ אילו בנדוניית׳ תקרעי׳
שטר נדוניתיך שאם ישאר היום או מחר בידך תוציאני׳ ותמנעני׳
מלגבות מטלטלי׳ אחרים הדין עמו דכיון שבאה לגבות מכח נדונית
יגבות ואם יש במטלטלין כדי כל הנדוני׳ תגבה ותקרע ואם אין בהם
כדי כל הנדוניא יגבות הנמצא ויכתבו ביני שיטי כך וכך הנבהנות
מחפץ פלו׳ ופלו׳ שאם יבא ב״ח להגבות היו׳ או מחר שיד׳ במה הגבות
והמותר יקח ב״ח׳ ששאלת ראובן היה חייב לשמעון מנה ולא נטלה
לאה אשתו בקניין באותו החוו׳ ומת׳ לאה בחיי ראובן והניח שט׳ נדוניא
שנתחזק לה על בעלה ולפי התקנ׳ נפטר ראובן מחצי הנדוניא לפי
שמתה בחייו וחצי׳ השני ירשו בניה ואח״כ מת ראובן והניח הרבה
נכסי׳ מעות וקרקעות ותובע שמעון שינבהו חובו מקרקעות ראובן
ואומרי׳ בני ראובן שקודם יגבהו מקרקעות ראובן חצי׳ נדונית׳ אמם
שיר׳ שו מכח שהיא מוקדם׳ לשטרו של ראובן וטוען שמעון שאין להם
לגבות מקרקעות ראובן כיון שבא לידם ממון ראובן כפלים משטר
הנדוניא

הוו עלי׳ עדים בקנין שלם וכו׳ חתובים מה שנתן לאשתו ולבנון ירושה מינו כלום וכו׳
כלל פ״ד בסופו: יש מוסנים לכתוב שטר חוב לבנותיהם בשעת נישואין
שמתיבים עצמם בסכום ידוע וכו׳ וכתב אדוני מהר״ם ז״ל שיש לו דין ככסי
מלוה עד וכשתגבנו יחזו׳ ככסי מלוה הכל דברי הרא״ש בתשובה כלל נ״ט סי׳ נ׳
ובעיקר הדין אם יכולה לגבותו בכל עת שתרצה כתוב במיסרים בחיב כ״ג מלכ׳ ו׳
סברות חלוקות עיין עליו: ומ״ש לפיכך אם יש עליה חוב שלותה קודם שנשאת
נותנים ממנו כ״כ בכלל ל״ו סימן ז׳ ומותן טעם מפו׳ דכי היכי דמשועבד לה הכי ממו׳
משועבד לבעל חוב מדרבי כתן: ומ״ש אבל אם אין שטר הנדוניא עומד לגבות
בכל שעה שתרצה אינה לכשתתאלמן או תתגרש: יש אין בעל חוב נותנים ממנו ולא
תמרינן שתמכור שטר נדוניתה בטובת הנאה שיגבנו הלוקח וטובת הנאה יטול
בעל חוב מהמנו או יעכבו ב״ד לבעל חוב שטר נדוניתה בטובת הנאה
וכו׳ הכל בכלל ל״ט וכן׳ הכתב ויש בספרי רבינו חסרון הכיכר וכמו שכתבתי הוא
בספרים המונחים: ומ״ש דכל לגבי בעלה ודאי מחלה וכו׳ ואטרוחי ב״ד בבדי׳ לא
מטרחינן הבורר בנמדא פרק הזהב (דפט) ומ״ש ואפי׳ אם שטר הנדוניא עומד
לגבות בכל עת שתרצה אם יש עליה חוב שלותה אחר שנשאת אינו נותן ממנו
בכלל ל״ט סי׳ ג׳ כתב כן ונתן טעם מפום דכיון דאחר שתנבנו יחזור נ״מ
ל״מ דיש לבעל בסם זכות ואי אפשר לעכבה אלא בטובת הנאה אם אין תתגבנו
כתן הבעל לה נתנה אפי׳. בעל חוב שאלוה לה אחר שנשאת נותן ממנו שטעם
הנאה דכיון דתין לבעל זכות באותה נכסים אפי׳ לפירות הלי היא חייבת לפרוע
חובה מהם אפי׳ לותה אחר שנשאת וכן שתאלמן בדברי רבינו שכתב בסמוך בסם
הרא״ם: וא״א הרא״ם כ׳ שאלת רחובן הלוה מעות ללאה ומתה ב״ד נ״מ סיבובה
מעטר מתנה שכתב לה בעלה שזה מוסרו וכולי בכלל ל״ט סי׳ ו׳ ויש לתמוה על מ״ש

לבינו וש"מ הרא"ש כתב שנראה שחולקים בכתובה לעניל וכך כ"ל בכתוב כתב הרא"ש
בשאלתו וכו' כתב הרא"ש בתשובה כלל ל"ט בשאלה לראובן בשם אלים ועלים שטר קוד
שנשא ונתן ובא ב"ח לגבות מוכרחי מכרחי שיש הבעל מתשתו לא ידעתי בעי נשתפק
בשיטו שנוב מנכסי שיש מתשתו ולא עוד אלא אפי' לא מתה נמי נוב מוכרחים מנכסים
הבכרים לבעלה דנרסי בשילטי יש טוחלי אלא ליש אבל נרבא נוחי ואכלה
ועמד ונשא אלי בעל נוקה הוי ומלו ע"ש אינה נוכש מן הלקוחות או יורש הוי
ומלוה ע"ש נוכש מן היורשים אבל מלוה בשטר אפי' לי נוקה הוי נוכש עכ"ל וכבר
כתבתי זה בדברי רבי סי' ל"ה: ובתשובה אחרת בשי' הכ' כל מה שימלאו מנכסים
קרקע מטלטל ושטרות יתנו לבעל חוב בשט חובו ושמלאים שמגבה הוא בשמלאים
מנכסים הקרקע לבעלה הוא כוחב לו שטר מתה וכוחב לשם ח"ח על עצמו וכו' כלל
כ"ח סי' ז': ששאלת לראובן הוי' שטר על שמעון ומל' לו מטלטלין והוי' לגבות ויוציא
אלא שמעון נדוניה מוקד לשטרו של שמעון וכו' בכלל ל"ח סי' ד': ועד' שטר נדוניה
זה היה כתוב תנאי שחוכל לגבותו בכל עת שתרצ' ואפי' בחיי הבעל ובמ"ש לעיל
הבית מנכסים לבתוב כן: ששאלת לראובן הוי' לשמעון מל' ולא נטלה לאשה
אשתו בקנו בלוחו חוב ונתנה לאשה בחיי לראובן וכו' בכלל ל"ח סי' ד' ויש לתמוה כיון
שהגיה לראובן שרבה נכסים נעות וקרקעות על מה מוכלים בכיון עם שמעון שטרי
מחויבים הם לבבדוע חוב אבינם כיון שיהיו יותר מחוב שמעון ונדוניה אמם ואין
לומר שהיו רוצי לשלעו שמטלטלי' ולוקח לא הי' רוצ' לגבות אלא קרקע דשם ודאי שדי
עם היורשי' דשם אי נמו לשלוחי ביוחי מלו מסלק ליה ולכן ל"ל שבשב"ח לגבות
כבר הוליחו היורשי' שמטלטלים וכן מבואר בדברי השאלה המכ' בתשו' שר' מ' שכתו
גם כלמון הוה מה לראובן ונבו שטרות ושלעו שרבה נעות וקרקעו' ונשאו ונתנו
בתוכו מגמון בני ראובן ונבו שטרות ושלעו שרבה נכסים והיו' לאחיו' שם כל
ממנון מבינים ע"כ: ושאלת לראובן הוליח שטר נדוני' אחיו' שיש שמעון
ונתקה וחוכע חני' לפי שתקבל בכלל ל"ח סי' ס' וכאחיך בטעם דין זה: ושאלת לראובן
נתחה לו על שמעון ש"ח ונשא שמעון אשה ועשה לה שטר נדוניה על עצמו וכו' כלל
ל"ח סי' ב': ששאלת מה שנוכשים לכתוב בכתובה ע"נ אלא יש אשה אחרת אי
הוי בשתתה על מה שכתוב בתורה וכו' בכלל ל"ג סי' ח': ושאלת אם שתה
עמו עשר שנים ולא ילדה ולא שתה' עמה בשעת נשואין ועתה שתה' בקנין אשה יש
אשה אחר' וכו' בתנו שמ' ועכין תקנת ר"ג בתבאר בש"ם ש"ם: שאלת שנוכשים לכתוב
ד' נמשה בכתובה שטר שמלו' שהתן נתן לאלו' כך וכך ומעכשיו באחריו' על כל נכסיו
ונשאלה ונשבע אלא יש אשה אחרת וכו' ועיין בתשו' ריב"ש סי' ל"ט וכ' הר"ש בר לוח
בתשוב' על לאומן בכתב לאשתו אלא יש אשה אחרת עליה אלא בלוא' ואם יעבור
ויש יתן לה כתוב' תוספת ונדוני' דמשקמת בכל עניין שיש שתבאי ואפי' אשה עמו
י' שנים ולא ילדה ואין זה מתנה על מה שבתוב בתור' שמו' אשה אחר' לעולם אלא אלא יש אשה מלוא' הא אשה אחר' יכול לים ויכול לפיים במעו'
שקילה או לשרוש לה כתובתה והתריך עוד בדבר ששאלת לראובן שיהיו נשבע ליתן
לשמעון אחי מה שירוי' ועתה' אין מספיק לראובן לשרבה אשתו בשתו אחי' וכו' כלל
מ' סי' כ"ט ו' ושאלת על יסודי' שנשרנו בדרך ולסוף ט"ו' ימים נלאו' וכו' כלל ל"ח סי'
ז': עדות על תלמיד ח' שתת ובתיר ח"ל הרא"ש את אשתו ואת ניסתו כלו' ימתו
שיש' קוק' לו וזה טוסה הערו' בהיותי בעיזוק' ראיתי תלמוד ח' וכו' כלל שמ' סי' ג'
וב' תנו אנו אין מקומה כאן אלא בסי' י"ז ונשם כתבארו ולא כתבם רבי' כאן אלא אנב
תשובו' אחרות שבשיה כאן כ' הר"ש בתשו' כלל ט"ו סי' ג' שפסק דינ"ש דאלמ' שנבח'
כל הנכסים בכתובה היום חייבת בקבלת בעולה וכ"ש עוד בכלל ל': וכתב רבינו
בטור חשן משפט סי' קקע"ה וכ"ש הנה"ע מסל' מישות ומתדבי' ם' נערה ובתולו
לרמב"ן סי' ס"ד כ' הרא"ש בתשו' כלל ל"ו סי' ד' שמעון שתובע מראובן ק' זהובי' מכח
חשותו שהיה חייב לחתן כ' הרא"ש בתשו' כלל ל"ד על לאומן שנתן לנתה יש ביתך
עשל אבי ונעשל אמי ממון כי מיתה זוגתי אחר הרג אלשתן ושביב לאה אבי חייב
הנים בנים ולא שתה עם אשתך שנה ולא תיבשל' ואף מה שבנכסים לך תחזיר
ליורשים נראה לי אם יבדל לאומן בעדות ברורה שאשתו מתה' אחר עוריש' שזכתה
בירושתה אפי' אם לא שתה עמו שנה אחת ולא דמי לנדוניה אחים אלא נבו
דשאני הא דנדוניה שאלא פוסק בדעתו תלוי ואמנן שבדי שאלא לא היה דעתו
להקנו' וליתן הנדוניה אלא על מנת שתחסל בתו כמו בעולה אבל בנדון זה לא עלה על
דעת חייב בירוח אלא כלנו ואף בדבר הרגיל ושווה כמו מיתה' דאזלי בתר אומדא' אבל
כי הא לא אזלי בתר אומדא' אבל בנמנון אפס' אלא בעודנו בידו ולא שתקינו אינה
וגם לא דמי לתקנת ר"ח הסיכה שמתה בתוך שנה שבשומין שבעבל מחזיר נדוניה
נאבדה או ליורשי הנדוניה דוקא תיקון עשוה עגמת נפש ואפשרו' אקרא ואם
לריך כתב' אבל ידוע' שבעלה לה הסיגו בכתי מנגנ בשא לא תקון הבנן והבנו דלא
לוסיף עלה ע"כ: וכתב עוד בכלל המכר סי' ו' על תקנה זאת נכתב אלא תמות
אשה בחיי בעלה שיתלקו הוא ויורשיה שמנון ירא' לי אפי' אחקנ' אלא יהנו' הבעל
עם יורשי' אשה אלא שמנון שיתלא נבעל אחר שיפרע כל מזונותיו שהוא חייב בין
בשטר בין בע"פ כי ודאי כך שיהה עיקר אתקנה עיקר אתקנה שמנון יהיה תלוי
בשבועת הבעל שיבא כמה יש לו ויכל בתוקה שבועה כמה הוא חייב בנמנון ודאי
בעי אמר אין לי אלא כך וכך ממון ונשאר יתלוקו עוד בסוף הכלל המכר דקדקתי
בתקנה ולא מצאתי כתוב לא בפיר' ולא בלעה שבאלינו את אשה נכסיה
אחר מוקה נמי אחרלה אלא תקנו והבעלו חני נכסיה בעבלה וכו' עד ולא אחרה
אתקנה אפי' שמגבא ובסוף כלל ק"ו כתב על לאומן שנתן על בלתו אלקח' ספריו
ויש טוענ אלקחתה בשביל נדוניה שנתן חייב ליד בעלה ולוח אבר דעת ואינו

בר נשא ונתן (ו) ובסוף כלל ל"ח כתב

הנדוניא: תשובה כיון שבני ראובן ירשו והחזיקו בממון אביהם וירשו"ב ירושת אמם הרי שברעו לעצמם מה שאביהם היה חייב לאמם כי הם עומדים במקום אמם לירש נדוניתה ומה שבא לידם מאילו בא ליד אמם ונחשו אותו לפירעון ולא לירושה מצד אביהם

ושמעון יגבה חובו: ושאלת ראובן הוציא שטר נדוניה אחותו שהיתה אשת שמעון ומתה והובע הציה לפי התקנה שהוא יורש אחותו ושמעון אומר הניחה בן והיה אחריה ימים רבי' והוא יורשה ואח"כ מה ואני יורש בני וראובן או' הבן מת תחילה תשו' עליו להבי' ראי': ושאל' ראובן נתרחו לו על שמעון שט"ח ונש' שמעו' אש' ועש' לה שטר נדוניא על עצמו והיא פסקה להכנים לו סכום ידוע במעות ובשביל שלא היו המעות עשה לו אחד פגיס"ו שטר משכונה על ביתו בסכו המעו' שפסק לו ונפט' שמעון וצוה להחזי' שטר המשכונ' לאשתו ועתה בא ראובן ותוב' שינבוהו מזו המשכונ' השטר שנתחזק לו על שמעון תשו' אין מנבין לו ממנה דאי' חשבי' לדך קרקע שהיה ממשכן לשמעון בשביל מה שפסק להכנים לו כאלו הכנים לו בעלה בנדוניתה הרי לא הל שיעבוד עליו כדרך שלא יוכל למוכר' ואי' לא חשבי' ליה כאלו הכניסתו בנדוניה' כיון שאינו אלא משכו' בעל' ולא שייך למימר שתטול האשה הקרקע משום שבח בית אביה כי לא הכנים' לו הקרקע אלא משכון בעלמ' בשביל נדוניתה הלכך ראובן שהיה חובו מוקד' יקח הקרקע ברובו הא ליתא שהקרקע אינו אלא שעבוד בעלמא בשביל הנדוני' שהיא חייב' לו והבעל מחל לאשתו אותו החוב שהיתה חייב לו כיון שצו' להחזיר לו השט' וכיון שמחל החוב ממילא פקע השיעבוד שהיה לו לבעל על הקרקע ועוד אפי' אם לא צוה להחזיר שטר המשכונ' היה הדין עמו כמו שכתבתי שהרי האשה היתה חייבת לבעלה נדוני' שפסקה לו ומשכנ' הקרקע בשבי' אותו החוב וגם הבעל היה חייב לאשה נדוניתה אם יגרשנה או ימות וכשמ' הבעל עוד הנדוניא ביד האשה הרי היא נפרע' החוב שהיה חייב הבעל ממעות שבידה שהיא חייבת אותם לבעל וכיון שהיא נפרעת מאותו החוב הרי פרע' לבעלה החוב שהית' חייבת לו ונפטר המשכון ששעבד' לו בעבור החוב ששאלת טה שנוהני' לכתו' בכתוב' על מנת שלא ישא אש אחר' (ס) אי הוי כמתנ' על מה שכתוב בתור' שמא תשהה עמו י' שנים ולא תלד ואז הוא מהוייב ליש' אחר' והרי הוא כמתנה על מה שכתוב בתור' תשובה דע דלא הוי' מתנה על מה שכתוב בתור' דאף אם לא שהת' עמו י' שנים ולא ילד' ורוצ' לישא אשה אחרת צריך לגרש הראשונה וליתן לה כתובה וכן נמי המנה' שנתגיין וכותבי' בכתיב' על מנת שלא ליש' אש' אחר' ואם יעבו' וישא אש' אחרת שיפטרנ' בגט ויתן לה כתוב' וששאל' אם שהת' עמו י' שנים ולא ילדה ולא התנ' עמה בשע' נשואין ועת' התנ' בקנין שאם ישא אשה אחר' שיתחייב לה סכו' ידוע אי הוי כמתנ' על מה שכתוב בתור' תשו' לא הוי כמתנ' על מה שכתו' בתור' הוא רוצ' ליזוק בנכסיו ויקי' מצותו ויפרע מה שקב' על עצמו ששאל' שנוהגין לכתו' למטה בכתוב' שטר שפלו' החתן נתן לפלוני' כך וכך מעכשיו באחריו' על כל נכסיו אם מתנה זו נידונית בשטר חוב שוב' פשיט דהויא כשט' חוב גמו' ששאל' אלכנ' שהית' אמוד' בממון ומפני זה נתן בה שמעון עיניו ונשא' ונשבע שלא ישא אחר' וקוד' שנשא פסק' מלד' וזה ידע שמעון ואחר שנשאה ידע שלא היה לה ממו' ורוצ' לגרש' בטענ' שרוצ' לקי' פריה ורבי' תשו' אין טענתו טענה ואין יכולין להתי' לו שבועתו שלא מדעת: (ו) ששאל' ראובן חייב נשבע ליתן לשמעון חצי מה שירוי' ועת' אין מספי' לראובן לפרנס אשתו באותו החצי שהרויח ואשתו תובע מזונו או שיכפו לגרש' וכתב' שיש מי שאו' כיון שהי' משועב' לאשתו לזונה לא היה יכול לישבע ליתן חצי מה שירויח לאח' והוי שבועה לבטל' תשו' אין בדבריה' כלו' דאפי' אם מוכ' אדם נכסיו אין מוציא' מהן למזון האשה והבנות כ"ש אם שיעבוד גופו דאין שיעבוד הל על גופו של אדם בשום ממון שהוא חי' ואלמלא השבוע' לא היתה המתנ' כלו' כי נתן לו דבר שלא בא לעולם אבל בשבי' השבוע' שנשב' צרי' לקיימה ושאל' על יהודי' שנהרגו בדרך ולסוף ט"ו ימים מצאו' והכירו ראשו של אח' מהם שהיה עדיין שלם בסימני מובהקי' ושאר הגוף אכלהו חיות תשו' דעכי אינו עדו' להתי' את אשתו דר"נן בפר' האש בתר' אין מעידין אלא על פרצו' פני' עם הרוגו' ואין מעידין אלא עד ג' ימים כי המת משתנ' אחר ג' ימים ואותן שמצאו רגלו והכירו הבתי שוק' כי היו שלו סי' מלבושיו לא הוי סי' שפעמי' משאיל אדם מלבושיו לאחרי' והנוי שאומ' שהו' ונו' אחרי' הרגו ואומרי' הסימנים שהיו בכל א' ואח' ושמות לא ידע הא תנן אין מעידין על סימני הגוף כגון ארוך או קטן או חיור או סומק לא הוי סי' אבל אם אמר סימן מובהק כגון שהי' חסר א' מאבריו או יות' ברגליו או בידיו או שום שינוי בא' מאבריו סומכין עליו: עדו' על תלמיד אח' שמת והתיר א"א הר"אש ז"ל את אשתו ואת ניסתו בהיותי במיורקא ראיתי תלמיד א' והראה לי אגרת התומה בתתי"מ מורנו הרא"ש ז"ל והיה כתוב שמו של התלמיד אשר וסיפר לי שהוא בא מטוליטלה ושלמ' לפני מורנו רבי אשר והראה לי תוספיה מקצת מסכתות שחבר מורינו הרב

הנזכר ולפי הדבר שהגיד ומצאתי אמת נתברר

נתברר לי שבא מטוליטולה ויצא ממנו ללכת לארצו אח"כ בא תלמיד א' ושמו ר' שמואל וכמל"ת אמר תלמיד חשוב אשכנזי שפירש מבאן ושמו רבי אשר ולמד לפני הרב רבי אשר ז"ל בא בציציליא בעיר שהייתי ונתאכסן עמי והיה עמי יום או יומים וא"כ נטל רשות ללכ' ופטרתי אותו בלויה וראיתי שנפל בדרך ואמרתי לו תחזור כיון שאתה חולה ולא רצה לחזור אחר ימים מועטים בא אלי המגיד והגיד לי שאותו תלמיד היה חולה ונטה למות והלכתי שם לבקרו ואני החזקתיהו בדברים ובמה שיכולתי ולא הועיל ואחר זמן מועט נפטר לבית עולמו ועשיתי לו כבוד גדול במותו וקברו אותו יראו לי שאשתו שלו' אשר מותר לינשא בעדות זו בראי' בהדיא בשילהי יבמות מעשה באדם א' שבא להעי' עדות אשה לפני חכמי' אמרו לו בני היאך אתם יודע בעדו' זו אמר להם אני והוא מהלכי' בדרך ורדפו אחרינו גוים ונתלה ביחור של תאנה ופשטו והחזיר את הגוי לאחריו אמרתי לו ישר כחך ארי' א"ל מנין אתה יודע שכך קורין אותו בעירי יוחנן בן יונתן אריה דמכפר שחרה לימים חלה ומת והשיאו חכמי' את אשתו אלמ' אע"פ שלא הכירו אלא ע"י שסיפ' לו שמו ושם מקומו הרתירו את אשתו וכן בנדון זה שהגיד להם שמו ושלמד הנה אצלנו והרא' להם הוספות שידוע לנו שהוליכ' עמו מבאן הרי נתברר לנו שאותו ר' אשר שיצא מבאן ומת ואנו מעידים וידוע לכל בני חבורתינו שמיום בואו לכאן לא באשים אדם ללמוד לכאן ששמו ר' אשר אלא אותו ר' אשר בר רב סיני ורוא

כתב מה שטוען שמעון שהוא מוחזק בדבר' וגם אמו מוחזקת בסם י' שכים וסתרו ובטו בשאר קנין' ופרעו הסם אינם מוכר מו נתנם לו מו שקנאם מראובן אחיו אלא שטוען שהחזיק בסם זו היא מחזקת אלין עתה טענה ואינם חוקה אבל אם מתם שאם ויש לשמעון עדי' שאמו שהחזיקה בדבר' מחזקה מחזק' דכיון שטוענ' לכל בא מכח' מו יוד' מו לוק' כל מה שהיא' היא טוענת אם שיהה קיימת ואיא יכולה לטעון קניתי הבתים והחזקתי בסם שני מחזק' ב"ד הגדום לי בבדוניתי מו בבקונתי וחזק מועל' לכל אדם דתיקאדם מה שבטרו אילבך שמעון שיש לו שטר על אמו בת"ש זהויים ובתעבדו לו כל הבסיס טוענו לו מה שהיתה יכולה לטעון ווינגם ת"ש זהוי' מבכסיה דכמו שטוענין ליורש ולוקח כך טוענין לב"ח שבתעבדו לו הבכסי' בחייה ומם הבתים בויש יות' מת"ש זהוי' יחלקו לאונן ושמעון המות' עב"ל: כתב הרא"ש מו בתשוב' הנתב' עם בעלה בשעת ניסואין אם תמות תחתיו בלא ולד קיימת שיהא אלים כדוכיתא ליורשים ובירשה ואחר כך החזירה מהבדרת אלדעת תבלי' הראשוני' החזירה ול"ג במקום שהבאנו לכתוב דהתם אמי לא כתב דינו כמי אם' שכל המבכסה מחוי' לבעלה על מנת כן היא מבכסת וכדאמרי' בפר' המקבל דדורשי' לשון הדיוט אלא אפילו במקום אלא נשנו כיון שהיה תנאי בינם בשעת הנשואין הראשוני' בשאוה מחזיר ע"ד אותה התנאים מחזיר' וכדתנן בפר' הכותב שהמגרש את האשה והחזירה ע"ד כתובת הראשון' המחזיר' ואע"ג דאמר רב הונא לא אמו אלא אותה' אבל מקום אין לה אמו אלא אותה' אבל בבדוניות' במה שמחייב להחזיר לאשה וכן במאה זהובים מעלו הוא מוסיף לה מעלו אבל שבירה מבדוניתה ליורשים הרי הוא כעיקר כתובת' שהמבכסת ע"ד כן מבכסת וכשקבל ע"ד כן קבל ועוד אלא ע"ד קדושין הראשוני' נעם' שתנאי אלא כל זמן שתעות תחתיו בלא ולד קיימת עב"ל: כתב הרי"ב בפ' אם לאונן ואשתו נתחייבו לבנם יעקב ולמעולכתו רחל מאה מנה בכל תוקף לבשתבעוס שניהם בהסכמה אח' וסודו בעטר שהוכחו בידם לאחריות שכתובה שיכתוב בגם לרחל המכר בעב' שיבאתה אח"כ מת הבן ובאה אלמנתו בעטר כתובתה לבנו' הבוב הוא ולאונן שונן אלא נתחייב אלא בשיבעוס שניהם בהסכמו' אחת וכיון שמת בנו ואמו שיהיה בתביע' הבית אם הוא מבור ועוד שכיון אבי לאחרון' הבתוב' הבתת לכתב אין הבעבוד כלום דאמי כבדר אלא בא לעולם ועוד אמלת אומו הבבתר בעטר בר' אבי אחדון ולא מלוה ועוד אמרי' היה חייב אות' הוא מרע לבנו אבוני' הולאות הבמוה' והמלבושים ומרבנת שניהם על אלמנו ורחל מוטבת בנגדו על הכל והבי' אבי' עם רחל: כתב הרי"ב בפ' אמרו רמ"ד מעשה בראובן בנוה מתמת מיתה וכתן מתנות עודפות על הני בבסיו ואמרו לאמתו אתבטל קנין לבסלי' כל נואתו ונטלה קנין בית הלמון אמי מעבד' עלמי' לבנים מבבסי המת כל נואתו ועתה מוטבת הלמנ' מהבבסי' אם אלה בבתובת' ולא אעבדה בדבר זה כי אם אחלק אל הורשים ולא נעלה קנין אלא לפי אבי הבבסי' בדבותה והביב אבדין עם הלמנה: כתב הרי"ב בפ' ק"ו הבגנו בבפני גליל וכראה הקבל אבבסי היחידים מוטעים ואם הלמנה אבים בזוכה לעולם לא יאבר דבר ליתנוים עבו תקונת בעניני הבישואי' הנעשים אבין' הבוא ואילך כי לא ראו לבדוא זכות הבנים בנישואין הנעשו בבר אבל יאמרו על דין התלמוד וזה כמו הנעבה אמי' הנעשו בתקנו' הבם ומבם אבל זמן שילנו הוריהי' לבדוא אלי בבתובתה ולבלקה מזכו' מזונותים ביבא דוות בידם אולתי בנ' הדבי' הראשוני' וכן תקנו לתועלת היתומי' הבתובים' הבוסוב לבתוב לבתולו' אלא תקנם הנעבה כלום אלתי אם תתבדא אלא בדלונה אבל בנתיתה הבעל לא תבנם מן הקום' כלום ודי לה בתנב' עיקר כתובה והבדוניה הבבבסים הבתה בבנדי' יות' ובשוויי' ויבא עלמ' בלתה אות' ונם הבעות הבבאריה מהבדוניה הוליא הבת' בלרבי הנישואין ועתה תנבם הלמנה בתעות ובאלם אין לאוי אתבנ' הבתום' מן היתומי' ועוד תקנו לא תקנות אחרות וכל הבעבה מאו והבם ע"ד התקנות הבבם הוא נוגא וכן בותבים בבתובה הבונן וכתיקון חז"ל וע"ם הבתקנו' אתקנו הבל אבנ"אחיר עב"ל: כתב הרא"ש ויבא בתשובו' לבר"מבן בי' ר' ובשאל על כתובה שהתנו בה שיורש ליורשיה הבם לא יבאר מנב' ולד בל הייבת ואתה הוא ואח"כ מת הולד תוך ג' יום ויורשיה טוענים הבינן שמת תוך ג' יום הרי זה בבלל נבל ובביב אתן בדבריהם בלום מבום לבל אלא הבבם אלבני' יום בלדם אינו ולאו בבל אבי' לרא"בנ ומבביקא לא מבקינן מנוגא וכ"ש לרבנן דבלינו עלים וקי"ל בותיבו ואלו הים הנבלו לו בישאר מנוגא ולד בל הבייבת לא יחזיר בלום ליורשים הים על הבעל לבביא לאיה לפי אלא זבה בתובתו ביור אח"כ יבא' מנבה ולד בל הבייבת ועליו הראיה אבל כאן בבר זבה בבל מנוגן הבדוניה אלא בהתנה אבם לא יבאר מנבה ולד בל הבייבת ח"כ מי שאמר אלא הים ולד בל הבייבת עליו הראיה עב"ל: וכתב עוד בל בנבא בנוקום הים לבבם אלא לנרבן אלא מדעת הבאבם בתנו בבילוגו ועל דעת בן נבאה אלא הבבמם אלא מדעת ואם יגרבה' ויבא בנמם הנבנו לחייב הבעוד' על אותו מבבה בין בבקם בין בבדי ואפילו הוליאם מנקום הנבאם ויש בם מנבה בקנם והוליבה

למקום אחר אינו רשאי לגרש אלא על פי דרך מנסג מקום הכיפוליין שעל מלא כן בשאם עכ"ל וכתבתים בסימן ע"ס: כתב הרא"ש שנשאל על ראובן ואשתו שעשו תנאי ביניהם בקנין אם תמצא הים בחיין יחזיר כל מה שהביאם וק' אחרים יות' ואפי' כל מה שאמר לבתירו בגמים אתן לך כך וכך ונקנו מידו קנה אע"פ אלא אמ' בלשון חיוב דקנין מילת' אלינתה הוא ותתקן הענין כאלו מחייב עצמו בתורה דבר שאמר ליתן ולאים מר"פ הבתב ופר' זה בורר גדי נאמן עלי אבא ומה שאמרו שאין לד' מתנה עם אשתו אלא ידענה בחוביא שנתנה לו לחלוטין מתחלה כמו הרגילין עכשיו לכתבים לבעל שיהיה אלו אח"כ תתאלמן לו תתגרש ואח"כ עמד הוא וכתב ליורשים אשה אמו' הוא בחיין שיתן להם כל מה שהביאם לו אין זה אלא כמתחייב ליתן לאם מאלו כך וכך אתין זה תלוי בדין ירוש' כלל אבל מה שמסיפ' עלי עניין הבעל ולא אמר לפי שהיו רואה אלא חיי' עצמו הבעל ולא הנו מידו ליורשים אלא אקנו מידו אלא לאשתו וגם לאלה לא חייב עצמו ולא הנו מידו ליתן לה אלא אמ' לה הריני לוקח לך בקנין אשתן לאלו' כך וכך ואם כן בתם נשתעבד ליורשי' שהרי לא הנו מידו ובגם לאלה לא הנו ליתן לה ופיחנו הם מחמתה וכל הסומ' הנו נמנני לראובן אשתן לשמעון בתם הנם מנסג אמנון זהו אתין לראובן עלי הדין כנגד היורשים ואותה אשתו בידוע' ל' מיתת בלא בנים תהדר מדלה לבי נשא הסיה באמת הודם ניסואין היא ובאלו מתנה עמה בכל מה שבבית' יחזור לבי' אביה אבל מתה בן שבכיסה לו בראוית' וע"ת כן הבל הוא אבל זה שבבר זכה לאיכך אין ראיה לי שמתחייב ליורשים בכך עכ"ל: וכתב עוד שנשאל על אלמנה שבתבה לראובן אשר אשתו מחייבת לו מנה אם תנשא לבעל עד זמן אלו' ואלא' ונשא' תוך הזמן וראובן תובע אמנה והבעל טוען דכיון אלא נתחייבה עד שתבנה מנלה אחל שעבודה דתקנת אומא הודם מיגיע זמן אחוב והפרעון והביב דבר אשה הוא אין אילבי' אחר זמן הפרעון בשום מקום אלא אחר זמן שתחלת אחוב ולאיכך אין שעת הבעל כלום: כתב הר"ן " שנשאל על מי שהתנה עם אשתו שתעשה בחיין ולא ישא לו ממה' ולד של קיימת אימי' אלמים יום שיחיה ממון הבדוניה הך הבי ליורשי' ונתה היא בחיין ובאחר לו מנה לד בן המשה אבים אחים אחריה ט"ו יום ויורשים תובעי' איחזי' לכם אותו אלא היה הולד אלמים יום אחריה והבעל טוען כיון שהולד היה ל' יום ובאחר אחריה אפילו שעה אחת אינו חייב לחזיר המה שכתוב בתנאי איחיה אלמים יום לא איחיה אחר אמו אלמים יום קאמר אלא אבי קאמר שיאחר לו מנה ולד קיימת דהיינו איחיה אלמים יום והביב אהדין עם הבעל ואפי' אם היה אלמון מסופק ס"ל בעל ודאי ויורשי אחם' אפק ואין אפק מוציא מידי ודאי ג מצאתי כתוב על אמה שכתב לה בעלה שהוא פוטר אותה מעבדין ולאחר מותו מכל שבועה ומכל חרם על הבעבועל הבעתיד ולא יהיה רשות לשום אדם להבביע' אחר מעבדיתו כל ימי חייה ואחר מעבדתו בהפרשת ליורשים נכסי בעלה אמרה עלי קנת מעבדות אלו אמר לי בעלי לקרעם ועל קנת ספרים אמרה אלו אמר לי בעלי לשות' הקדם והיורשים טוענים אלא האמינה בעלה בכך הדין עם היורשים ואם קרעה הבעבודות לו נתנה הספרי' להקדם חייבת לשלמה כיון שאין לה עכשיו מנו יש לאמנה בשטר הפיטור כתוב שעשאה כשני עדים כשרים נאמנת בכל מה שתאמר: וכתב עוד הם שנשאל אם המלך תפס האלמנה והיורשים בעלילה על הנכסים ונתפשרו ענו ועתה האלמנה תובעת הכתובה הבלה אילו לא נתפשר גם היה עמה לא היתה פורע' כלום לפי אמין לה אלא ידוע בממון אלא כתובת' ואילו לא נמלא הממון בעלה אלא כדי כתובתה היה עוטלתה כי לכך לוה אתנול כתובתה ליפות בחם אך עתה שגם היא פטרה חייבת לפרוע אלקים לפי חשבון דמי לבא דאמריכן בפרק חזק' דאתא וקייב בגוזל בקדמי דאי לא דהואי מחילה בטעות היה נעשה' ואם לפי שנתעם' נתפשר' אז הוא מגיל עלמו בממון הבירו דחיי' עב"ל: וכתוב ע"ם ונענין מה שבעבית אפטרופא אחרי מות בעלה נראה לי ביורשים ליורשים להבביעה: וכתוב עוד הם ונענין מה שנסתלקה הבתים מיוחדים כיון אמין הפטר נראה לא נוכל לדונו ע"ם הבדים אלמי אומר אמה נסתלקה הבעל אח"כ מתוקו הילוק אלא ח"כ מעידים כי הממון למיתקו נסתלקה מהבעל' הסם: וכתוב עוד הם ונענין מה שמוזדים היורשים שנקחה כחב ביטול הפיטור יכולים להחרים ולבטל אות' בכלל הדרם הם אלא פטרה בעלה מהבעל אחרים אלא בכל מה שתאמר שהוא ממונו בשלו אבל זה אינו ממון ואינו בכלל הפיטור עד כאן לשונו: כתוב בתשובו' הרמ"ון דהיינו דהייבי לספר בשים מנסג הקהלות אם מתה תוך שנתים מחזיר ליורשים ומורי אלו' מתחזירין לבי שנתן הממון וכן עשה מעשה בשנפטרה ליתן תוך שנתים ומורי נתן הבדוניה והולדו להחזי' לו מה שנתן ולא לאביה " על הם דאמריכן בר"פ אע"פ תנאי כתובה בכתובה דמי ופרש"י תוספות הסות מותן לה ומחזו' ובל סבר הסם תנאי כתובה דינם בכתובה וכו' כתוב בשיבי' כ"ג אי"ל כל זה בתום' שבתב ויוסיף לה או שבלנו עם הסיקר אבל אם כתב ונתן לה מתנה כך וכך מן דיקא

קיט כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר

והוא היה מארץ רוסיא וכא לכאן עם בחור אח׳ ששמו ר׳ יהונתן לפיכך כיון שידוע לנו שדבי אשר בא מארצו ולמר פה אצלנו והועד עליו שמת אשתו מותרת • וששאלת אשה שמחלה כתובתה ונדוניתה לבעלה מתילה גמורה והיא טוענת שעשתה המחילה מפני שהיי מנוס להלגרש אן לישא אחרת מפני שאני יולדת אין זה טענת אונס לבטל המחילה כי בדין היה עוש לישא אחרת כדי לקיים מצות פריה ורביה והי׳ שיחדרתו בממון מלישא אחרת ועוד שאין האונס ג׳ ידוע דלא מסרה מודעה מעיקרא:

הלכות גיטין

קיט כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר וחנן ב״ש אומרי׳ לא יגרש אדם את אשתו א״כ מצא בה ערות דבר דדרשי׳ ליה לקרא כפשטיה אם לא תמצא חן בעיניו לפי שמצא בה ערות דבר וב״ה סברי אפילו הקדיחה תבשילו דדרשי׳ לקרא הכי כי מצא בה ערות דבר או ערוה או דבר אחר שבשעה בנגרו ור׳ עקיבא סבר אפי׳ מצא אחרת נאה הימנו דדרשי׳ לקרא הכי והיה אם לא תמצ׳ חן בעיניו פי׳ חן של נוי או שמצ׳ בה ערות דבר והלכה כב״ה שאם פשע כנגדו יכול לגרש׳ אבל לא יגרשנה כדי ליקח נאה הימנה בד״א בזיווג שני אבל בזיווג ראשון אין למהר לגרש דאמ׳ ר׳ אליעז כל המגר אשתו ראשונ׳ מזבח מוריד עליו דמעו׳ לפיכ׳ אין לו לגרש׳ בשביל שפשע׳ כנגדו אבל אם מצא בה ערות דב׳ או פריצות מצוה לגרש׳ דכתי׳ גרש לין ויצא מדון והרמ״בם כ׳ אין למהר לשלח אשתו ראשונה אבל אם שנאה ישלחנה ול״נ דהאי דכתי׳ כי שנא שלח מוקמינן ליה בזיווג שני אבל בזיווג ראשון אין לשלחה אלא א״כ מצא בה ערות דבר בין בזיווג ראשון ובין בזיווג שני בכל ענין שעבר׳ וגירש׳ אין כופין אותו להחזי׳ לא ישא אדם אשה ודעתו לגרש׳ וכן היוש עם אשתו ודעתו לגרשה עובר משו׳ אל תחרוש על רעך רעה ויכול לגרשה בלא דעתה (י) אבל האי׳ אינו מציא אלא לרצונו לפיכ׳ קטנ׳ כתגרשת אע״פ שאין בהדעת אפי׳ אם קבל אביה קדושי׳ שהן דאוריי׳ או חרשת שנתקדש בשהיה׳ פקחית ונתחרש׳ אבל נשבתי׳ שאינה יודעת לשמור עצמה לא יוציאנה אפי׳ אם יודעת לשמיר ניטה שעשו בה תקנה חכמי׳ כדי שלא ינהגו בה מנהג הפק׳ לפי שאין בה דעת לשמור את עצמה וכ׳ הרמ״בם לפי׳ מניחה ונוש׳ אחרת ומאכילה ומשקה משלה ואין כו׳ ב״ב׳ אותו בשאר וכסות ועונה שאין כח בבן דעת לדור עם השוטי׳ ואינו חייב לפרות ולרפאות׳ ואם גירשה הרי זו כמגרש׳ ומציא׳ מביתו ואינה חיב עוד ליטבל בה ע״כ ומדברי הרמ״ה יראה שחייב במזונותיה שהוא כ׳ שאפי׳ גירש׳ חייב במזונותי׳ וכל תנאי כתוב׳ דבר מת שמיש הנט׳ שאסו׳ דאי אחרת פטור מה הועיל חכמי׳ בתקנתן ושוד כיון דאבו רבנן לא יוצי׳ לא מצי מפיקלה ולא גרעה ממגורשת ואינה מגורשת דבעלה

מס סוא גט והסיבה על לאסון ועל אחרון אחרון וגם מתחלס מיאב׳ לקבל גם מסחותמו׳ מסחזי׳ לה בעלה סוו ביד אחרת סאם וסיבינו לדי׳ מאסון ב״ר אברהם דודאי דעתה לילות׳ סוס לס אפי׳ מיסם מבחל׳ בין ניטס לדב׳ אחר מיב׳ יודע׳ לאמרו׳ ניטס בס׳ מתקב׳ אלא סיב׳ דאין יודע׳ ועיקר׳ סוטס ועסיבס בס׳ מתקב׳ אלא סיב׳ דאין יודע׳ לאמרו׳ ניטס בס׳ מתקב׳ אלא סיב׳ דאין יודע׳ ועיקר׳ סוטס בירון ואחי מיכי לגיל לספר הגילסה אלא סדילנ׳ הסופר יכולה לאמור ניטס פרה״ג׳ אעמי׳ כתו׳ לאביני יכולה לאמו׳ לא ניט׳ וחב׳ בלבו אחת טעו׳ ודילנו וכך סוא הגילס מ״ד מאבי בגרילת אסו׳ מ״ד מאבי אחיב׳ יכולה לאמור עתיס אלוו׳ ויכול׳ לאמור לא ניט׳ וכל סבר תדחי מילי מאבי גריל׳ מיכו נמו׳ ואלו סן הבאנס׳ אדא דיודעת לאמור ניטס ג׳ דאינ׳ יודע׳ לאמור עלמה ואחרת אין יודעת לאמו׳ לא ניט׳ ולא לא עלמה׳ ויס לס אב וסי׳ קטנ׳ אבוסס ואיכן מעמיס אלוו׳ מעמיס סוטס וק״ל דמאבי גרילס דאיינו ר׳ יאחק ור׳ יצחי אסובאו דבריסס בתלמוד ודברי ר׳ מייס לא הובאו בתלמו׳ לאלו׳ עניו ואלי עוכד דאחת ליקן אס יש עתיס אלוסס עתיס פוט׳ מיכס מתגרס׳ אבל אם בתקרתי בעלמ׳ בסטיה ובתרסאה ובסטיה דומס׳ וסוב בחרסת׳ סוחיל ואין לס ובסא אין לחוס אתחזו לאסון׳ מחמת תלי זינוני ובסאי נוגא לא מקרי׳ עתיס אלומס עתיס סוטס וסלוס אתמון בר ר׳ אבהו׳ (נ) ודבו׳ אמתה מספילה בתב דלא מהזיקין בחזקת סוטס לגרס עד שילאו בס סימני סבוח סמפורסים בפרק קמא דחגיגס ובילוס דגמס׳ הלומות הטו׳ עד שילא בס כלוס ובסינ׳ לקח אבת׳ דיון ועיקר סי׳ אס מתבד מס מבוחנין לו דומיס סבוחס׳ ובילקח חזא ביס דבוס מבחר עבדו ובעוד ולא לאינו סי׳ אס אפי׳ בדיקס לא לדין אסרי סולבחזק׳ אתח עב׳ (ל) ובינ׳ במס אבתבתי בסיס׳ הכ״ל בדין. סימני אוטס: **וכתב** הרמ״בם נפי׳ מגיה׳ ומגה אחר׳ וכו׳ בפ״ו ג׳ עס״ל: **ומדברי** הרמ״ם יל״ל סחיי׳ במזונותי׳ אסו׳ כ״ל אסחיב׳ בירמ׳ במזונותי׳ וכו׳ אבי ג׳ דאתי׳ במב״ם ב׳ מיה׳ מדברי הרמ״ם נגו׳ דלא כ׳ בסדיס סחיי׳ במזונותי׳ קוד׳ מיגרסל׳ ותיפש׳ לגידמי׳ דבי נרסס קאמר דחיי׳ במזונותיס מסו׳ דקבלו דבן וגם על מס אסטרו מלרפאותי׳ אחב׳ הרמב״ד ויאס בת דעות׳ סיאו׳ וכבר אלין ה״ם בעד הרמב״ם עיין עניו: ״ב״ה ודאי׳ סיסנו׳ בחבו׳ מבחבתי׳ נפי׳ ל״ו בדבו׳ סבו׳ וסיל״ה אשה שנתגרש׳ מפו׳ פרילו׳ ובו׳ אסו׳ בסו׳ ניטין (דל) וכתבו הרמ״ב׳ בס״ מס׳ נידוסין הגדוס׳ לא תגבה בבל אות׳ בבל אות׳ וכו׳ בדיק׳ לא תגבה בסבוחבו אס סיס בבן לא חזור במבוי זס סיס מעמ׳ ואמרו בבר הבן נתון בבבוס׳ ודברי דב׳ ביס בעות׳ הר״ם׳ בבת דסבוס נדול׳ ממבוי ובא״ה בהמילו טמי מגלוס׳ סליח בלאו בלו׳ דע״ו סמכיס ברמיזתין מיכא למיחס מיבחנ׳ גידו עבירס וכבסיס בסוס׳ בחמילו אלא תדור בבבוחבו אבל בסבא׳ בסן ולא בסא׳ אחתי׳ יבא עלי׳ ליבא אלא מיבו׳ לאו בסרחק׳ מבוי מני לבו וכ׳ עוד ואחתו אבתה׳ לאחר ובחרמל׳ לו בחבנס׳ לוי׳ כי אס בלאו ויס לס דין גרוש׳ לבסן מבת׳ מדברי דיסרל׳ אגיל׳ אח מבחו כל זמן אלא בסא׳ דרס עמו אפי׳ בחבוי׳ כוון אלא סזבינו בנמ׳ ונס בבינו׳ עניס ביס׳ לאו׳ לאו וכ״ס ס״ס בבבס״ס מס׳ מיבוי׳ בית׳ דלמי׳ בירמא אבנרוס׳ יסרמל׳ כל זמן אלא בבאחת תדור בבבוחבו ומ״מ מיבס׳ דבחל׳ אף לפי׳ בירס׳ זו אבוריס לדור ובן מבאל׳ בסנוס׳ אם בב״ב סר״ג בנרוסח יסרמל׳ אסור׳ לדור עמו בחבר׳ אלא ב״ב׳ בין מסרס׳ מיבוי׳ אחרים עמסס וכתב דבירוסלמי מבמע דמוחרת לדור עמו בחבר׳ וסבינ׳ הבבר בנ״ע: ועיין בחבוחת הרב״ם סימן ס״ם ובחר׳ אבי׳ בנמ׳ לוס׳ סימנס׳ מיבס בפרע׳ אלא ע״ו׳ אחר ומי אחו לקמן לא מבדקינ׳ לסו׳ רב אבא אמ׳ מעותי׳ מבחתינן לסו׳ רב סוב׳ בריס דרב יסוסע אמר מבבדינן לסו׳ ולבינו אבס בבב אבא אי׳ מי אבו׳ סוטא מפרס דבב סוגא אף נגדי אלמל׳ וכו׳ סחוסבו׳ וכיון דב״ע מבחתינן לסו׳ אבס דמבחתינן לסו׳ ולא כתב דבבבבדינן לסו׳ אי׳ אבב׳ בבב סוגא אי לא ומיסו׳ אבס דבסימן ו׳ נבי׳ כסן בגילס אח אבתו׳ כ׳ דמבבדינן ליס ומאא ״ל דמבבדינן ליס ומאא ״ל אבס׳ אבס׳ אבס׳